21.10.2026

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia	O 47/2026 vp – Suomen ja Euroopan rooli avaruustoimialalla ja menestymisen tekijät
Lausunnonantaja	Innovaatiorahoituskeskus Business Finland
Asiantuntija	Tiina Nurmi, johtava asiantuntija

Lausunnon pääviesti

Suomella on vahva teknologinen ja yrityspohja avaruustoimialalla. Seuraava ratkaiseva vaihe on muuttaa osaaminen nykyistä järjestelmällisemmin kansainvälisesti kasvaviksi yrityksiksi, investoinneiksi, vienniksi ja yhteiskunnan hyödyiksi.

Tämä edellyttää pitkäjänteisiä valintoja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa, kansallisen rahoituksen ja kansainvälisten ohjelmien parempaa yhteensovittamista, kotimaisen referenssimarkkinan vahvistamista sekä suomalaisten toimijoiden pääsyä kansainvälisiin arvoverkostoihin.

Business Finlandin rooli ja näkökulma

Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandilla on avaruustoimialalla sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan että kansallisen avaruushallinnon tukemiseen liittyviä tehtäviä.

Business Finlandin toimintaa koskevan lainsäädännön mukaan sen tehtäviin kuuluu yritysten ja tutkimusorganisaatioiden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeiden rahoittaminen, TKI-toiminnan kansainvälistymisen ja tulosten hyödyntämisen edistäminen sekä Suomen vetovoimaisuuden vahvistaminen tutkimuksen, tuotekehityksen ja innovatiivisen liiketoiminnan sijaintipaikkana. Lisäksi Business Finland avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä avaruusasiain hallinnon hoitamisessa ja osallistuu Avaruusasiain neuvottelukunnan sihteeristön toimintaan.

Vuoden 2026 tulosohjauksessa Business Finlandin toiminnan ytimeksi on määritelty yritysten uudistumisen ja kestävän kasvun vauhdittaminen TKI-toiminnan avulla. Business Finland auttaa asiakkaitaan osallistumaan eurooppalaisiin yhteishankkeisiin ja verkostoihin sekä edistää Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja, mukaan lukien TKI-investoinnit.

Business Finland tarkastelee valiokunnan kysymyksiä tästä tehtävästä lähtien: miten Suomen teknologia- ja tutkimusosaaminen muutetaan kasvaviksi yrityksiksi, kansainväliseksi liiketoiminnaksi, investoinneiksi ja Suomeen syntyväksi arvonlisäksi.

1. Business Finlandin tehtävä avaruustoimialalla

Business Finlandin tehtävänä on luoda edellytyksiä yritysten uudistumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle sekä tutkimustulosten hyödyntämiselle.

Avaruustoimialalla tämä tarkoittaa erityisesti korkean teknologiariskin TKI-hankkeiden rahoittamista, yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyön vahvistamista sekä toimijoiden kytkemistä kansainvälisiin verkostoihin ja arvoketjuihin. Business Finlandin tehtävä on myös tukea kansainvälisesti kilpailukykyisten ekosysteemien rakentumista ja edistää Suomeen suuntautuvia TKI-investointeja.

Business Finlandilla on lisäksi keskeinen tehtävä ESA-yhteistyössä. Työ- ja elinkeinoministeriö ja Business Finland rahoittavat Suomen ESA-jäsenyyttä ja ohjelmaosallistumista työnjakonsa mukaisesti. ESA-ohjelmat tarjoavat suomalaisille yrityksille ja tutkimustoimijoille mahdollisuuksia teknologian kehittämiseen, kansainvälisiin kumppanuuksiin ja vaativiin referensseihin. ESAn ohjelmat ovat usein kanava EU:n avaruusohjelmien toteuttamiseen osallistumiseksi.

2. Markkinat ja kansainvälinen kilpailutilanne

Avaruustoiminta on muuttunut tutkimus- ja infrastruktuurivetoisesta toiminnasta yhä kaupallisemmaksi ja kilpailullisemmaksi markkinaksi. Samalla avaruusjärjestelmien ja -palveluiden merkitys yhteiskunnan kriittisille toiminnoille, turvallisuudelle ja puolustukselle on kasvanut.

Kansallinen Avaruusstrategia 2030 uudistettiin toimialan ja teknologian murroksen sekä geopoliittisen toimintaympäristön muutoksen vuoksi. Strategian tavoitteisiin kuuluvat avaruuspalveluiden hyödyntäminen yhteiskunnan eri sektoreilla, avaruustoimintaympäristön kehittäminen, toimintakyvyn vahvistaminen ja kansainvälisen yhteistyön lisääminen.

Suomessa toimii kasvava määrä avaruusalan yrityksiä. Strategiavalmistelun yhteydessä selvitettiin kyselytutkimuksella yritysten avaruustoiminnan liikevaihdon kehitystä. Se kolminkertaistui vuosina 2018–2022.

Suomen kaltaiselle pienelle maalle kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä. Suomen ei ole tarkoituksenmukaista pyrkiä kattamaan avaruustoiminnan kaikkia teknologioita ja arvoketjuja, vaan keskittyä osaamisalueisiin, joissa suomalaiset yritykset ja tutkimustoimijat voivat saavuttaa kansainvälisesti kilpailukykyisen aseman.

3. Kasvumahdollisuudet ja haasteet

Business Finland näkee merkittävän kasvumahdollisuuden siinä, että avaruustoiminta kytkeytyy yhä tiiviimmin yhteiskunnan muihin toimintoihin ja markkinoihin. Avaruuteen perustuvilla palveluilla voidaan tukea tuottavuutta, liikennettä, turvallisuutta, puolustuskykyä, ympäristön seurantaa, tietoliikennettä ja huoltovarmuutta.

Suomalaisina vahvuuksina voidaan tunnistaa muun muassa kaukokartoitukseen, tutka-, RF- ja hyperspektriteknologioihin, satelliittidataan, ohjelmistoihin sekä satelliitti- ja maanpäällisten tietoliikenneverkkojen yhdistymiseen liittyvä osaaminen. Pohjoiset ja vaativat olosuhteet tarjoavat Suomelle luontevan testi- ja kehitysympäristön.

Keskeinen haaste ei ole pelkästään uuden teknologian kehittäminen. Ratkaisevaa on, miten lupaavista innovaatioista rakennetaan kansainvälisesti skaalautuvia yrityksiä ja liiketoimintaa. Avaruustoimintaan liittyvät pitkät kehityskaaret, korkea teknologiariski, vaativat referenssit ja pääomatarve korostavat yksityisen rahoituksen sekä julkisen riskinjaon tarkoituksenmukaista yhdistämistä.

4. Mitä Suomen tulisi tehdä yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja investointien vahvistamiseksi?

1. Tehdään pitkäjänteisiä teknologia- ja osaamisvalintoja

Kansallisen TKI-rahoituksen, ESA-ohjelmaosallistumisen ja eurooppalaisten rahoitusmahdollisuuksien tulee täydentää toisiaan. Niiden tulee vahvistaa samoja kansallisia kilpailuetuja ja suomalaisten yritysten pääsyä kansainvälisiin arvoketjuihin.

2. Turvataan korkean riskin TKI-toiminnan edellytykset

Rahoitusta tulee kohdentaa kunnianhimoisiin hankkeisiin, joissa tavoitellaan merkittävää kansainvälistä kasvua, uutta osaamista ja yksityisten TKI-investointien lisäämistä. Erityistä huomiota tarvitaan tutkimuksen, teknologiakehityksen, demonstraatioiden ja kaupallistamisen muodostamaan jatkumoon.

3. Vahvistetaan kotimaista referenssimarkkinaa

Innovatiivisia julkisia hankintoja ja kokeiluympäristöjä kannattaa hyödyntää soveltuvissa käyttökohteissa uusien ratkaisujen käyttöönottamiseksi. Vaativa ensimmäinen asiakkuus tai referenssi voi parantaa merkittävästi yrityksen mahdollisuuksia päästä kansainvälisille markkinoille.

4. Houkutellaan Suomeen avaruusalan TKI- ja yritysinvestointeja

Suomen tulee tarjota kilpailukykyinen kokonaisuus, jossa osaaminen, tutkimusinfrastruktuurit, TKI-rahoitus, yritysekosysteemit, ennakoitava toimintaympäristö ja kansainväliset yhteydet tukevat investointien sijoittumista Suomeen.

5. Vahvistetaan yritysten pääsyä kansainvälisiin ohjelmiin ja hankintoihin

Valmistautuminen ESA:n, EU:n ja muiden kansainvälisten toimijoiden ohjelmiin on tehtävä riittävän varhain. Yritykset tarvitsevat tietoa tulevista tarpeista, kumppanuuksia, konsortioita ja kykyä vastata vaativiin tarjouskilpailuihin.

5. Mitä Business Finland pitää tärkeänä Suomen EU:n avaruuspolitiikassa?

Business Finland tarkastelee kysymystä oman elinkeino- ja innovaatiopoliittisen tehtävänsä näkökulmasta.

Business Finland pitää tärkeänä, että Suomen EU-vaikuttamisessa avaruuspolitiikkaa tarkastellaan myös kilpailukyky-, TKI- ja teollisuuspoliittisena kysymyksenä. Eurooppalaisten avaruusinvestointien tulee turvallisuuden ja yhteiskuntien toimintakyvyn ohella vahvistaa eurooppalaisten yritysten kykyä kehittää uusia teknologioita, kaupallistaa niitä ja kasvaa kansainvälisillä markkinoilla.

EU:n tutkimus-, innovaatio-, avaruus-, turvallisuus- ja puolustusinstrumenttien välille tarvitaan toimivia polkuja tutkimuksesta teknologiakehitykseen, demonstraatioihin, ensimmäisiin asiakkuuksiin ja kansainvälisesti skaalautuvaan liiketoimintaan.

Euroopan avaruuspolitiikan onnistumista tulisi arvioida myös sillä, syntyykö Eurooppaan uusia kansainvälisesti kilpailukykyisiä yrityksiä, investointeja ja liiketoimintaa. Sääntelyn tulee tukea turvallista, kestävää ja häiriönsietokykyistä toimintaa sekä samalla säilyttää yritysten mahdollisuudet innovoida, kasvaa ja kilpailla kansainvälisesti.

6. Suomen erityinen vahvuus

Business Finland näkee Suomella erityistä kilpailuetua ratkaisuissa, joissa yhdistyvät avaruusteknologia, data ja vaativat toimintaympäristöt.

Pohjoiset olosuhteet tarjoavat Suomelle luontevan testi-, kehitys- ja referenssiympäristön erityisesti tilannekuvaan, kaukokartoitukseen, tietoliikenteeseen, turvallisuuteen ja resilienssiin liittyville ratkaisuille. Tähän yhdistyvät suomalainen järjestelmäosaaminen, digitalisaatio, kokonaisturvallisuuden toimintamalli sekä kyky rakentaa tutkimuksen, yritysten ja julkisten toimijoiden yhteistyötä.

Suomen kansainvälistä asemaa kannattaa rakentaa kyvylle muuttaa korkean teknologian osaaminen ja avaruusdata luotettaviksi, kaupallisesti skaalautuviksi ratkaisuiksi vaativiin olosuhteisiin.

7. Suomen EISC-puheenjohtajuus vuonna 2028

Vuoden 2028 EISC-puheenjohtajuus tarjoaa Suomelle mahdollisuuden nostaa eurooppalaiseen parlamentaariseen keskusteluun kysymyksiä, joissa Suomen vahvuudet yhdistyvät Euroopan strategisiin haasteisiin. Business Finland ehdottaa kolmea toisiaan tukevaa teemaa:

Space for European Resilience

Avaruusjärjestelmien ja -palveluiden merkitys Euroopan yhteiskuntien toimintakyvylle, kriittiselle infrastruktuurille, turvallisuudelle ja resilienssille.

From Technology to Global Business

Euroopan menestys riippuu paitsi kyvystä kehittää korkeatasoista avaruusteknologiaa myös kyvystä muuttaa teknologia nopeasti kansainvälisesti kilpailukykyiseksi liiketoiminnaksi.

Space in the High North

Pohjoisten alueiden tilannekuva, konnektiviteetti, ympäristön seuranta, turvallisuus ja resilienssi tarjoavat Suomelle mahdollisuuden tuoda eurooppalaiseen keskusteluun omiin olosuhteisiimme ja osaamiseemme perustuva näkökulma.

EISC 2028 olisi suomalaiselle avaruussektorille erityisen hyödyllinen, jos parlamentaarisen keskustelun yhteyteen rakennetaan yritysten, tutkimusorganisaatioiden, julkisten toimijoiden ja eurooppalaisten avaruusorganisaatioiden vuoropuhelua. Konkreettista lisäarvoa syntyisi kumppanuuksista, yritystapaamisista, eurooppalaisten hankintojen ja ohjelmien ennakoinnista sekä suomalaisen osaamisen esittelystä.

Yhteenveto

Suomen avaruustoiminnan lähtökohdat ovat vahvat. Avaruusstrategia 2030 tavoittelee avaruuspalveluiden laajempaa hyödyntämistä yhteiskunnassa, toimintaympäristön kehittämistä, toimintakyvyn vahvistamista ja kansainvälisen yhteistyön lisäämistä.

Business Finlandin näkökulmasta seuraava ratkaiseva vaihe on kasvun ja skaalautumisen vahvistaminen. Tämä edellyttää:

- pitkäjänteisiä panostuksia kansainvälisesti kilpailukykyiseen TKI-toimintaan;
- Suomen vahvuuksiin perustuvia strategisia valintoja;
- kansallisen TKI-rahoituksen, ESA-ohjelmien ja eurooppalaisten instrumenttien parempaa keskinäistä täydentävyyttä;
- uusien ratkaisujen käyttöönottoa ja kotimaisen referenssimarkkinan vahvistamista;
- kansainvälisten TKI- ja yritysinvestointien houkuttelemista Suomeen; sekä
- suomalaisten yritysten pääsyn edistämistä kansainvälisiin arvoverkostoihin ja hankintoihin.

Suomen avaruuspolitiikan vaikuttavuus näkyy viime kädessä siinä, kuinka onnistuneesti osaaminen ja julkiset TKI-panostukset muuttuvat yhteiskunnan hyödyiksi, yksityisiksi investoinneiksi, kansainvälisesti kasvaviksi yrityksiksi, vienniksi ja arvonlisäksi Suomeen.

Innovaatiorahoituskeskus Business Finland

Tiina Nurmi

Johtava asiantuntija

Keskeiset lähteet

- Laki Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä (1146/2017).
- Valtioneuvoston asetus Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä (1147/2017), erityisesti 1 §.
- Työ- ja elinkeinoministeriön ja Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin välinen tulossopimus 2026–2029, 27.2.2026.
- Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta avaruusstrategiasta, TEM/2024/206, 30.12.2024.
- Avaruusstrategia 2030, Valtioneuvoston julkaisuja 2025:6.
- Business Finland: Euroopan avaruusjärjestö ESA – kansainväliset ohjelmat ja verkostot.